

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 88/07-118

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. októbra 2008 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika vo veci sťažnosti A. R., T., zastúpeného advokátom Mgr. D. K., Advokátska kancelária, T., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaniach vedených pod sp. zn. 13 C 143/97 a sp. zn. 15 C 89/98 po nadobudnutí právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 192/02 z 10. decembra 2003 a v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 76/02 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo A. R. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaniach vedených pod sp. zn. 13 C 143/97 a sp. zn. 15 C 89/98 po nadobudnutí právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS

192/02 z 10. decembra 2003 a v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 76/02 porušené boli.

2. Okresnému súdu Trnava v konaniach vedených pod sp. zn. 13 C 143/97, sp. zn. 15 C 89/98 a sp. zn. 18 C 76/02 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prierahov.

3. A. R. p r i z n á v a primerané finančné zadostučinenie v sume 70 000 Sk (slovom sedemdesiatisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy právneho zastúpenia A. R. v sume 6 732 Sk (slovom šesťtisíc sedemstotridsaťdva slovenských korún) advokátovi Mgr. D. K., Advokátska kancelária, T., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Trnava je p o v i n n ý uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 6 732 Sk (slovom šesťtisíc sedemstotridsaťdva slovenských korún) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Sťažnosti A. R. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 88/07-86 z 1. júla 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť A. R., T. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. D. K., Advokátska kancelária, T., v časti týkajúcej sa namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie

jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 13 C 143/97 a sp. zn. 15 C 89/98 po nadobudnutí právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 192/02 z 10. decembra 2003 a v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 76/02.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom konania na strane žalovaného v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 13 C 143/97 na základe žaloby podanej 16. apríla 1997 z titulu *„nedoplatku za vyúčtovanie služieb spojených s nájmom družstevného bytu v r. 1995“*, ďalej tiež účastníkom konania na strane žalovaného v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 15 C 89/98 na základe žaloby podanej 18. marca 1998 z titulu *„nedoplatku za vyúčtovanie služieb spojených s nájmom družstevného bytu v r. 1996“*.

Na základe predchádzajúcej sťažnosti sťažovateľa už ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 192/02-108 z 10. decembra 2003 konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaniach vedených pod sp. zn. 13 C 143/97 a sp. zn. 15 C 89/98 okresným súdom a prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ je tiež účastníkom konania na strane žalovaného v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 18 C 76/02 na základe žaloby podanej 15. marca 2002 z titulu *„nedoplatku za vyúčtovanie služieb spojených s nájmom družstevného bytu v období od 1.12.1999 do 30.9.2001.“*

Sťažovateľ vo všetkých troch konaniach pred okresným súdom namieta prietahy v konaní, čo odôvodňuje podrobným chronologickým prehľadom úkonov vykonaných v uvedených konaniach a argumentuje takto: *„Konanie vo veci sp. zn. 13C 143/97 od jej podania okresnému súdu (16.apríla 1997) dosiaľ trvá viac ako 11 rokov. Konanie vo veci sp. zn. 15C 89/98 od jej podania okresnému súdu (18.marca 1998) dosiaľ trvá viac ako 10 rokov. Konanie, ktoré trvá tak dlho, ako to bolo v daných veciach, možno už len na základe jeho posúdenia v globále považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným*

v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Takáto zdĺhavosť konania totiž predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (III. ÚS 234/07, mutatis mutandis I.ÚS 39/00, I. ÚS 66/03). Konanie vo veci 18C 76/02 od jej podania okresnému súdu (15.marca 2000) dosiaľ trvá viac ako 8 rokov.“

V závere sťažnosti sťažovateľ uvádza: „Vzhľadom na to, že v konaní sp. zn. 13C 143/97 v súčasnosti koná Krajský súd v Trnave ako odvolací súd o žiadosti sťažovateľa o prenesenie miestnej príslušnosti na iný súd, sťažovateľ nepožaduje, aby ústavný súd prikázal Okresnému súdu vo veci sp. zn. 13C 143/97 konať.

Vzhľadom na to, že v konaní sp. zn. 18C 78/02 žalovaní podali odvolanie proti rozsudku prvostupňového súdu, o ktorom bude konať krajský súd, sťažovateľ nepožaduje, aby ústavný súd prikázal Okresnému súdu vo veci sp. zn. 18C 78/02 konať.“

Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom rozhodol o porušení jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 13 C 143/97, sp. zn. 15 C 89/98 a sp. zn. 18 C 89/02, prikázal okresnému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 89/98 konať bez zbytočných prietáhov, priznal mu primerané finančné zadostučinenie v sume 300 000 Sk, ako aj trovy právneho zastúpenia v celkovej sume 10 101 Sk.

Okresný súd sa k sťažnosti sťažovateľa vyjadril v listoch sp. zn. Spr 980/06 z 31. mája 2006 a 23. januára 2007, ako aj v liste sp. zn. 1 SprV/302/2008 z 22. júla 2008, v ktorých predložil podrobný chronologický prehľad úkonov v konaniach vedených pod sp. zn. 15 C 89/98 a sp. zn. 13 C 143/97. Vo vzťahu ku konaniu sp. zn. 15 C 89/98 uviedol: „V predmetnom konaní vznikali prietáhy v súvislosti s opakovanou požiadavkou odporcov na ustanovenie advokáta na zastupovanie do predmetného sporu, tiež úkony súdu vo veci boli vykonávané s určitým odstupom vzhľadom na tú skutočnosť, že došlo k zmene vec prejednávajúcich sudcov po odchode zákonnej sudkyne Mgr. G. na materskú dovolenku, ktorí popri svojej zaťažnosti prejednávaním vecí vo svojich oddeleniach vykonali aj

v predmetnej veci úkony priebežne.“ V súvislosti s konaním sp. zn. 13 C 143/97 okresný súd argumentoval takto: „Sme toho názoru, že v predmetnej veci nedochádzalo k prietahom v žiadnom období konania, postup vo veci sťažovali podania odporcov, najmä v súvislosti s ich námietkami, žiadosťami.“

V závere listu sp. zn. 1 SprV/302/2008 z 22. júla 2008 predseda okresného súdu uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho prerokovania veci.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k stanovisku okresného súdu sp. zn. 1 SprV/302/2008 z 22. júla 2008 vyjadril sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu v liste z 12. augusta 2008, v ktorom okrem iného uviedol: „Všetky konania pred Okresným súdom v Trnave vedené Bytovým družstvom Trnava proti sťažovateľovi majú rovnaký právny a skutkový základ (neuhradenie vyúčtovania za jednotlivé obdobia z dôvodu sťažovateľom namietaného nesprávneho výpočtu, ale sťažovateľ riadne platí zálohové platby), pričom sťažovateľ si okrem iného uvedomuje, že pri 8-11 rokoch trvajúcich konaniach, úroky z omeškania, ktoré by v prípade neúspechu v spore mohol byť povinný uhradiť, predstavujú preňho existenčné riziko. Keďže sťažovateľovi bolo v jednotlivých konaniach zamietnuté zastúpenie zvoleným neprávnikom (s profesionálnymi skúsenosťami v oblasti bytového hospodárstva, najmä technickou a ekonomickou stránkou dodávky energií), ktorý ho zastupoval bezodplatne a bolo mu odopreté zastúpenie ustanovením advokáta (platené právne služby advokáta si sťažovateľ vzhľadom na svoju sociálnu situáciu, na ktorú sme poukázali aj v doplnení sťažnosti, nemôže dovoliť), sťažovateľ pri svojom veku a nedostatočnej znalosti práva, uplatňuje legitímne opravné prostriedky proti jednotlivým rozhodnutiam súdov spôsobom limitovaným jeho právnym vedomím, pričom súd v jednotlivých prípadoch zjavne nedostatočne, resp. neefektívne uplatňuje inštitút poučenia účastníka a procesných právach a povinnostiach tak ako sme na to poukázali v sťažnosti.“

Súčasťou vyjadrenia bolo aj oznámenie právneho zástupcu sťažovateľa, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Ústavný súd upustil so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom na vec sa vzťahujúcich súdnych spisov dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav posudzovaných konaní.

Priebeh konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 13 C 143/97 (v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 192/02 z 10. decembra 2003)

Uznesením z 31. marca 2004 okresný súd rozhodol o nepripustení zastupovania sťažovateľa a odporkyne v 2. rade ich splnomocneným právnym zástupcom, proti ktorému sa sťažovateľ odvolal 21. apríla 2004. Uznesenie bolo potvrdené uznesením sudcu zo 17. mája 2004.

Okresný súd 5. októbra 2004 určil termín pojednávania na 30. november 2004.

Sťažovateľ 21. októbra 2004 požiadal okresný súd o ustanovenie právneho zástupcu.

Okresný súd uskutočnil 30. novembra 2004 pojednávanie, ktoré odročil na neurčito „za účelom rozhodnutia o žiadosti odporcu v I. rade o ustanovenie práv. zástupcu a súčasne o priznanie znalečného“.

Okresný súd uznesením z 13. decembra 2004 rozhodol o priznaní znalečného.

Dňa 22. decembra 2004 predložil navrhovateľ okresnému súdu „úpravu žalobného petitu“.

Okresný súd 9. a 14. marca 2005 vyzval sťažovateľa a odporkyňu v 2. rade na vyplnenie a predloženie tlačiva na účely rozhodnutia o ustanovení právneho zástupcu, ktoré bolo okresnému súdu predložené 21. marca 2005.

Okresný súd uznesením zo 7. apríla 2005 zamietol žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu. Proti uzneseniu podali sťažovateľ a odporkyňa v 2. rade odvolanie.

Okresný súd predložil opravný prostriedok proti uzneseniu zo 7. apríla 2005 spolu so spisovým materiálom Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“), ktorý 4. októbra 2005 napadnuté uzneseniu zrušil a vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Okresný súd 20. januára 2006 vyzval sťažovateľa na vyplnenie a predloženie tlačiva na účely rozhodnutia o oslobodení od súdnych poplatkov. Uznesením zo 16. februára 2006 okresný súd sťažovateľovi a odporkyni v 2. rade nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu nepredloženia požadovaného tlačiva. Proti uzneseniu podali sťažovateľ a odporkyňa v 2. rade 17. marca 2006 odvolanie. Okresný súd predložil spisový materiál spolu s podaným odvolaním krajskému súdu 4. apríla 2006. Krajský súd rozhodol o podanom odvolaní tak, že prvostupňové rozhodnutie zmenil priznaním oslobodenia od súdnych poplatkov pre sťažovateľa a odporkyňu v 2. rade.

Sťažovateľ 12. mája 2006 predložil okresnému súdu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu.

Okresný súd predložil 21. novembra 2006 spisový materiál ústavnému súdu, ktorý mu bol vrátený 12. januára 2007.

Sťažovateľ a odporkyňa v 2. rade predložili 1. decembra 2006 okresnému súdu „*Žiadosť o spojenie tých istých vecí do jedného konania – 13C 143/97, 15 C 89/98 a 18C 76/02*“.

Okresný súd uznesením z 11. júna 2007 rozhodol o ustanovení právneho zástupcu sťažovateľovi.

Okresný súd uskutočnil 5. novembra 2007 pojednávanie, na ktorom navrhovateľ predložil úpravu petitu návrhu, okresný súd pojednávanie odročil na neurčito za účelom opätovného predvolania právneho zástupcu sťažovateľa a odporkyne v 2. rade (predvolanie im bolo doručené, na pojednávanie sa nedostavili).

Okresný súd uznesením zo 6. novembra 2007 rozhodol o pripustení zmeny návrhu.

Dňa 7. novembra 2007 predložil sťažovateľ splnomocnenie na zastupovanie advokátom a jeho vypovedanie oznámil okresnému súdu 20. novembra 2007.

Dňa 12. novembra 2007 okresný súd vyzval navrhovateľa na úhradu súdneho poplatku, ktorý navrhovateľ uhradil 14. novembra 2007.

Dňa 27. novembra 2007 sťažovateľ predložil okresnému súdu vyjadrenie k zmene návrhu.

Okresný súd 12. decembra 2007 uskutočnil pojednávanie, ktoré odročil na 11. február 2008 (na pojednávanie sa sťažovateľ dostavil).

Dňa 11. januára 2008 sťažovateľ a odporkyňa v 2. rade predložili okresnému súdu „*Žiadosť o preloženie sporov 13C 143/97, 15C 89/98 a 18 C 195/2000 na iný príslušný súd*“.

Dňa 23. a 25. januára 2008 vyzval okresný súd sťažovateľa a odporkyňu v 2. rade na zaplatenie súdneho poplatku. Sťažovateľ 25. januára 2008 oznámil okresnému súdu, že bol od súdnych poplatkov oslobodený.

Okresný súd uskutočnil 11. februára 2008 pojednávanie, ktoré odročil na neurčito za účelom zaslania výzvy sťažovateľovi a odporkyni v 2. rade na úhradu súdneho poplatku za návrh na prikázanie veci inému súdu (sťažovateľ bol na pojednávaní prítomný).

Dňa 20. februára 2008 predložil sťažovateľ žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov a 25. februára 2008 svoje vyjadrenie k veci.

Právny zástupca sťažovateľa podal proti uzneseniu z 20. februára 2008 (ktorým okresný súd uložil sťažovateľovi a odporkyni v 2. rade povinnosť uhradiť súdny poplatok) odvolanie, okresný súd uznesenie z 20. februára 2008 zrušil svojím uznesením zo 17. marca 2008.

Okresný súd 28. apríla 2008 predložil krajskému súdu spisový materiál spolu so žiadosťou sťažovateľa a odporkyne v 2. rade „*o prenesenie príslušnosti predmetnej veci na Okresný súd Piešťany*“. Krajský súd uznesením sp. zn. 10 NcC/14/2008 z 30. mája 2008 predmetnému návrhu nevyhovel (spisový materiál bol okresnému súdu vrátený 2. júla 2008).

Priebeh konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 15 C 89/98 (v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 192/02 z 10. decembra 2003)

Dňa 2. februára 2004 predložil sťažovateľ „*námietku voči zaujatosti súdu a právneho zástupcu navrhovateľa v konaní č.k. 15C 89/98*“.

Dňa 20. februára 2004 predložil okresný súd krajskému súdu spisový materiál na rozhodnutie o námietke zaujatosti, o ktorej krajský súd rozhodol uznesením sp. zn. 23 NcC 8/04 z 27. februára 2004.

Sťažovateľ a odporkyňa v 2. rade predložili 15. júna 2004 žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu a oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Okresný súd uskutočnil 29. júna 2004 pojednávanie, ktoré odročil na neurčito za účelom rozhodnutia o žiadosti sťažovateľa (ako aj odporkyne v 2. rade) o ustanovenie právneho zástupcu a oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, súčasne vyzval sťažovateľa predložiť vyplnené tlačivo na účely uvedeného rozhodnutia. Sťažovateľ predložil vyplnené tlačivo 2. júla 2004.

Okresný súd 31. mája 2005 vyzval sťažovateľa predložiť vyplnené tlačivo na účely rozhodnutia o ustanovení právneho zástupcu a oslobodenia od platenia súdnych poplatkov, výzvu opätovne zopakoval 4. januára 2006 a následne 28. februára 2006. Sťažovateľ predložil vyplnené tlačivo 6. marca 2006.

Uznesením z 28. marca 2006 okresný súd rozhodol o nepriznaní oslobodenia od platenia súdnych poplatkov a zamietnutí žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu pre sťažovateľa a odporkyňu v 2. rade, proti ktorému podal sťažovateľ 24. apríla 2006 odvolanie (uznesenie doručované odporkyni v 2. rade bolo vrátené nedoručené s oznámením „zásielku neprevzal v odbernej lehote“).

Dňa 12. mája 2006 sťažovateľ predložil okresnému súdu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu.

Dňa 19. septembra 2006 okresný súd požiadal o doručenie uznesenia z 28. marca 2006 pre odporkyňu v 2. rade Obvodné oddelenie Policajného zboru Trnava, ktoré 3. októbra 2006 oznámilo, že sa mu zásielku nepodarilo doručiť. Okresný súd 20. novembra 2006 požiadal o doručenie zásielky súdneho doručovateľa, ktorému sa zásielku nepodarilo doručiť (úradný záznam z 13. decembra 2006).

Dňa 1. decembra 2006 sťažovateľ a odporkyňa v 2. rade požiadali o spojenie vecí (sp. zn. 13 C 143/97, sp. zn. 15 C 89/98 a sp. zn. 18 C 76/02) na spoločné konanie.

Dňa 5. februára 2007 požiadal sťažovateľ o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Okresný súd predložil 17. mája 2007 spisový materiál spolu s opravným prostriedkom proti uzneseniu z 28. marca 2006 krajskému súdu. Spisový materiál bol okresnému súdu vrátený s odkazom na ustanovenie § 374 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“).

Sťažovateľ predložil okresnému súdu 7. novembra 2007 splnomocnenie udelené advokátovi na jeho zastupovanie.

Dňa 31. januára 2008 požiadal okresný súd súdneho doručovateľa o doručenie zásielky (uznesenie z 28. marca 2006) odporkyni v 2. rade, žiadosť zopakoval 10. apríla 2008, zásielku sa nepodarilo doručiť (úradný záznam z 19. mája 2008).

Priebeh konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 18 C 76/02

Dňa 15. marca 2002 podal navrhovateľ (Bytové družstvo Trnava) návrh na vydanie platobného rozkazu voči sťažovateľovi a odporkyni v 2. rade.

Okresný súd vydal 27. marca 2002 platobný rozkaz, proti ktorému podal sťažovateľ 23. apríla 2002 odpor.

Okresný súd vyzval 28. mája 2002 navrhovateľa na vyjadrenie k podanému odporu, ktorý ho predložil 14. júna 2002

Okresný súd vyzval 6. júna 2002 sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podaný odpor. Sťažovateľ 17. júna 2002 požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Okresný súd 1. júla 2002 určil termín pojednávania na 14. október 2002 (predvolanie sťažovateľa a odporkyne v 2. rade bolo vrátené neprevzaté s označením „*odberná lehota uplynula*“).

Okresný súd 31. augusta 2002 a 2. septembra 2002 vyzval sťažovateľa a odporkyňu v 2. rade vyplniť a predložiť tlačivo na účely rozhodnutia o žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, ktoré bolo nimi predložené 30. septembra 2002.

Okresný súd 14. októbra 2002 uskutočnil pojednávanie, ktoré odročil na neurčito za účelom „*rozhodnutia o žiadosti o priznanie o oslobodenie od súdnych poplatkov*“.

Uznesením z „*9. júla 2002*“ okresný súd rozhodol o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov pre sťažovateľa a odporkyňu v 2. rade, proti ktorému obaja podali odvolanie 18. novembra 2002.

Okresný súd 3. decembra 2002 vyzval navrhovateľa, aby sa vyjadril k podanému odvolaniu. Navrhovateľ predložil svoje vyjadrenie 12. decembra 2002.

Okresný súd predložil 19. decembra 2002 spisový materiál s podaným opravným prostriedkom krajskému súdu, ktorý prvostupňové rozhodnutie potvrdil uznesením z 31. januára 2003 (spisový materiál bol okresnému súdu vrátený 7. marca 2003).

Okresný súd 11. apríla 2003 určil termín pojednávania na 16. jún 2003 (predvolanie sťažovateľovi a odporkyni v 2. rade bolo vrátené neprevzaté s označením „*odberná lehota uplynula*“).

Okresný súd 16. júna 2003 uskutočnil pojednávanie, ktoré odročil na 29. september 2003 (sťažovateľ nebol prítomný).

Okresný súd 29. septembra 2003 uskutočnil pojednávanie, na ktoré sa sťažovateľ ani odporkyňa v 2. rade nedostavili (predvolanie riadne prevzali). Okresný súd odročil pojednávanie na neurčito.

Uznesením zo 14. októbra 2003 okresný súd rozhodol o nepripustení zastúpenia sťažovateľa a odporkyne v 2. rade ich právnym zástupcom.

Okresný súd 26. januára 2004 určil termín pojednávania na 22. marec 2004.

Sťažovateľ a odporkyňa v 2. rade požiadali 10. marca 2004 „*o pridelenie právneho zástupcu*“.

Okresný súd 22. marca 2004 uskutočnil pojednávanie, ktoré bolo z dôvodu „*neprítomnosti konajúcej sudkyne*“ odročené na neurčito.

Okresný súd 4. mája 2004 určil termín pojednávania na 2. jún 2004.

Sťažovateľ 12. mája 2004 požiadal okresný súd „*o ustanovenie právneho zástupcu*“.

Dňa 31. mája 2004 predložil sťažovateľ svoje vyjadrenie a požiadal o ustanovenie právneho zástupcu.

Okresný súd 2. júna 2004 uskutočnil pojednávanie (sťažovateľ bol prítomný), ktoré odročil na neurčito za účelom rozhodnutia o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu.

Okresný súd uznesením z 3. júna 2004 zamietol žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu, proti ktorému podal sťažovateľ 21. júna 2004 odvolanie.

Okresný súd 28. júna 2004 vyzval navrhovateľa, aby sa vyjadril k podanému odvolaniu, navrhovateľ vyjadrenie predložil 6. júla 2004.

Okresný súd predložil 16. júla 2004 spisový materiál spolu s opravným prostriedkom krajskému súdu, ktorý prvostupňové rozhodnutie potvrdil uznesením z 30. septembra 2004 (okresnému súdu bol spisový materiál vrátený 12. novembra 2004).

Okresný súd 14. januára 2005 určil termín pojednávania na 7. marec 2005.

Sťažovateľ 3. februára 2005 predložil okresnému súdu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu.

Okresný súd 22. februára 2005 vyzval sťažovateľa a odporkyňa v 2. rade vyplniť a predložiť tlačivo „Potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na oslobodenie od súdnych poplatkov a na ustanovenie zástupcu v právnej veci“, ktoré predložili 21. marca 2005.

Okresný súd 7. marca 2005 uskutočnil pojednávanie, ktoré odročil na neurčito za účelom rozhodnutia o žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu.

Uznesením zo 14. apríla 2005 okresný súd zamietol žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu, proti ktorému podali sťažovateľ a odporkyňa v 2. rade odvolanie.

Uznesením zo 16. mája 2005 okresný súd vyzval sťažovateľa a odporkyňa v 2. rade na doplnenie náležitostí podaného odvolania, ktoré doplnili podaním zo 16. júna 2005.

Dňa 8. júla 2005 vyzval okresný súd navrhovateľa, aby sa vyjadril k podanému odvolaniu. Navrhovateľ predložil svoje vyjadrenie 12. júla 2005.

Okresný súd 5. augusta 2005 predložil spisový materiál spolu s podaným opravným prostriedkom krajskému súdu, ktorý prvostupňové rozhodnutie potvrdil uznesením z 30. septembra 2005 (spisový materiál bol okresnému súdu vrátený 3. novembra 2005).

Okresný súd 21. februára 2006 určil termín pojednávania na 10. apríl 2006.

Dňa 7. apríla 2006 predložil sťažovateľ a odporkyňa v 2. rade svoje vyjadrenie k veci.

Dňa 10. apríla 2006 uskutočnil okresný súd pojednávanie (sťažovateľ bol prítomný), ktoré následne odročil za účelom rozhodnutia o námietke zaujatosti podanej sťažovateľom.

Dňa 6. mája 2006 vyzval okresný súd sťažovateľa ku konkretizácii dôvodov podanej námietky zaujatosti, sťažovateľ 12. mája 2006 predložil doplnenie a súčasne požiadal o ustanovenie právneho zástupcu.

Okresný súd 24. mája 2006 predložil spisový materiál spolu s podanou námietkou zaujatosti krajskému súdu, ktorý uznesením z 5. júna 2006 rozhodol o nevyhlúčení zákonného sudcu (spisový materiál bol okresnému súdu vrátený 14. júla 2006).

Okresný súd 10. októbra 2006 určil termín pojednávania na 8. november 2006.

Sťažovateľ 1. decembra 2006 predložil okresnému súdu „*Žiadosť o spojenie tých istých, resp. nadväzných vecí do jedného konania – 13C 143/97, 15C 89/98 a 18C 76/02*“.

Okresný súd 8. novembra 2006 uskutočnil pojednávanie, na ktorom vypočul účastníkov a pojednávanie odročil na neurčito.

Uznesením zo 14. decembra 2006 okresný súd rozhodol o ustanovení znalca, proti uzneseniu podali sťažovateľ a odporkyňa v 2. rade odvolanie.

Okresný súd predložil spisový materiál spolu s podaným opravným prostriedkom 31. januára 2007 krajskému súdu, ktorý prvostupňové rozhodnutie uznesením z 30. apríla 2007 v časti potvrdil a vo zvyšku odmietol.

Sťažovateľ predložil okresnému súdu 5. februára 2007 „*Žiadosť o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov*“.

Okresný súd 15. júna 2007 predložil spisový materiál ustanovenému znalcovi, ktorý predložil 4. júla 2007 svoje stanovisko k uzneseniu, na ktoré okresný súd reagoval 7. augusta 2007.

Okresný súd 21. septembra 2007 vyzval znalca na predloženie znaleckého posudku, ktorý ho okresnému súdu predložil 9. októbra 2007.

Okresný súd 23. a 29. októbra 2007 a 6. novembra 2007 vyzval účastníkov konania na vyjadrenie k predloženému znaleckému posudku. Navrhovateľ predložil svoje vyjadrenie 30. októbra 2007, sťažovateľ a odporkyňa v 2. rade 14. novembra 2007.

Okresný súd 20. novembra 2007 vyzval znalca na predloženie svojho stanoviska k vyjadreniam účastníkov. Znalec stanovisko predložil 28. decembra 2007.

Okresný súd 7. januára 2008 určil termín pojednávania na 20. február 2008.

Okresný súd 20. februára 2008 uskutočnil pojednávanie, na ktorom vypočul znalca a vyhlásil rozsudok.

Proti rozsudku podali 31. marca 2008 odvolanie sťažovateľ a odporkyňa v 2. rade.

Okresný súd 2. apríla 2008 vyzval navrhovateľa, aby sa vyjadril k podanému odvolaniu. Navrhovateľ predložil svoje vyjadrenie 21. apríla 2008.

Okresný súd 10. a 14. apríla 2008 vyzval sťažovateľa a odporkyňu v 2. rade uhradiť súdny poplatok za podané odvolanie, ktorí reagovali vyjadrením predloženým okresnému súdu 17. apríla 2008.

Okresný súd 22. a 26. mája 2008 vyzval sťažovateľa a odporkyňu v 2. rade, aby špecifikovali svoje podanie zo 17. apríla 2008.

Podaním z 3. júna 2008 doplnili sťažovateľ a odporkyňa v 2. rade svoje odvolanie.

Okresný súd vyzval 10. júna 2008 navrhovateľa na vyjadrenie sa k podaniu sťažovateľa a odporkyne v 2. rade zo 17. apríla 2008. Navrhovateľ predložil svoje vyjadrenie 18. júna 2008.

Okresný súd 17. a 20 júna 2008 vyzval sťažovateľa a odporkyňu v 2. rade na úhradu súdneho poplatku, ktorí ho následne uhradili 24. júna 2008.

Dňa 2. júla 2008 predložil okresný súd spisový materiál s podaným opravným prostriedkom krajskému súdu, ktorý uznesením z 31. júla 2008 prvostupňový rozsudok zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie (spisový materiál bol okresnému súdu vrátený 22. augusta 2008).

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

„Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným

spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 253/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni uvedený stav právnej neistoty.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Samosudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci. Tieto tri kritéria zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prejednanie záležitosti súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

Ku konaniu vedenému na okresnom súde pod sp. zn. 13 C 143/97

A. Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je návrh na plnenie, ktorým sa navrhovateľ proti sťažovateľovi a jeho manželke (odporkyňa v 2. rade) domáha zaplatenia pohľadávky z titulu nedoplatkov na úhradách za plnenia poskytované s užívaním bytu za obdobie kalendárneho roka 1995.

Ústavný súd už vo svojom predošlom náleze sp. zn. III. ÚS 192/02 z 10. decembra 2003 konštatoval, že predmetnú vec nemožno považovať za právne a skutkovo zložitú.

V posudzovanom období (po nadobudnutí právoplatnosti uvedeného nálezu ústavného súdu) nebola zistená žiadna skutočnosť opodstatňujúca zmenu záveru ústavného súdu týkajúca sa posúdenia právnej zložitosti tohto konania v porovnaní s jeho názorom vysloveným v už spomínanom náleze. Pokiaľ ide o otázku skutkovej zložitosti predmetu konania v uvedenom období, ústavný súd konštatuje, že táto zložitosť už nedosahuje intenzitu porovnateľnú s predchádzajúcim obdobím, a to vzhľadom na okresným súdom vykonané dokazovanie (zabezpečenie znaleckého posudku) v predchádzajúcom období.

B. V správaní sťažovateľa boli zistené určité momenty, ktoré možno kvalifikovať ako pasivitu sťažovateľa. Ide o prípad jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, keď sťažovateľ nereagoval na výzvu okresného súdu (z 20. januára 2006) a nepredložil požadované tlačivo, v dôsledku čoho nebolo žiadosti vyhovené. Na vrub sťažovateľovi treba pripísať aj jeho neúčast' na pojednávaní (5. novembra 2007), ktorá mala za následok odročenie pojednávania. Okrem uvedeného však možno správanie sťažovateľa v celku zhodnotiť ako aktívne.

C. V postupe okresného súdu, ktorý bol ďalším hodnotiacim kritériom, boli zistené viaceré krátkodobé obdobia nečinnosti okresného súdu, keď tento nekonal bez toho, aby mu v tom bránila zákonná prekážka, ktoré sa premietli do zbytočných priet'ahov v posudzovanom konaní v celkovom trvaní 22 mesiacov.

Ide o obdobie od 17. mája 2004, keď bolo uznesením sudcu potvrdené predchádzajúce uznesenie o nepripustení zastupovania sťažovateľa a odporkyne v 2. rade ich právnym zástupcom, do 30. novembra 2004, keď okresný súd uskutočnil vo veci pojednávanie (nečinnosť 6 mesiacov). Nečinnosť v trvaní takmer 6 mesiacov bola zistená aj v období od 12. mája 2006, keď sťažovateľ predložil okresnému súdu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, do 21. novembra 2006, keď okresný súd predložil spisový materiál ústavnému súdu. Okresný súd nekonal bez existencie zákonnej prekážky tiež v období od 12. januára 2007, keď mu bol ústavným súdom vrátený spisový materiál, do 11. júna 2007, keď rozhodol o ustanovení právneho zástupcu sťažovateľovi (nečinnosť v trvaní takmer 5 mesiacov). Napokon ide o obdobie poznačené nečinnosťou v trvaní takmer 5 mesiacov -

od 11. júna 2007, keď okresný súd rozhodol o ustanovení právneho zástupcu sťažovateľovi, do 5. novembra 2007, keď uskutočnil vo veci pojednávanie.

Ústavný súd pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty ohľadom tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (obdobne I. ÚS 376/06).

V posudzovanom konaní postupoval okresný súd nesústredene a neefektívne, keď sťažovateľa a odporkyňu v 2. rade vyzval uhradiť súdny poplatok, napriek tomu, že už v predchádzajúcom období im priznal oslobodenie od súdnych poplatkov, potom za účelom zaslania výzvy na zaplatenie súdneho poplatku odročil pojednávanie (konané 11. februára 2008) a následne uznesenie, ktorým uložil povinnosť úhrady súdneho poplatku, svojím uznesením zo 17. marca 2008 zrušil.

Uvedené obdobia nečinnosti a neefektívny postup okresného súdu sa prejavili ako zbytočné prietahy v konaní, v dôsledku ktorých došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ku konaniu vedenému na okresnom súde pod sp. zn. 15 C 89/98

A. Predmetom označeného konania vedeného pred okresným súdom je taktiež návrh na plnenie, ktorým sa navrhovateľ proti sťažovateľovi a odporkyni v 2. rade domáha zaplatenia pohľadávky z titulu nedoplatkov na úhradách za plnenia poskytované s užívaním bytu za obdobie kalendárneho roka 1996.

Predmetnú vec, obdobne ako v predchádzajúcom prípade, nemožno považovať za skutkovo alebo právne zložitú.

B. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania ústavný súd hodnotí v posudzovanej etape konania ako primerane aktívne. Pasivita sťažovateľa bola zistená len v jednom

prípade, keď nereagoval na výzvu okresného súdu (z 31. mája 2005) na predloženie tlačiva na účely rozhodnutia o oslobodení od súdnych poplatkov a ustanovení právneho zástupcu a požadované podklady predložil až po ďalších dvoch opätovných výzvach.

Rovnako nemožno opomenúť skutočnosť, že k čiastočnému predĺženiu konania prispela aj realizácia procesných práv zo strany sťažovateľa, keď sťažovateľ uplatnil jednak námietku zaujatosti súdu, ako aj žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie právneho zástupcu a následne opravný prostriedok voči zamietavému rozhodnutiu okresného súdu o uvedených žiadostiach.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu obdobie, o ktoré sa predĺži konanie v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníka konania, nemožno považovať za zbytočné preťahy v danom konaní (napr. II. ÚS 41/97, I. ÚS 51/01, I. ÚS 15/02, III. ÚS 91/02). Zodpovednosť v takomto prípade však nemožno spravidla pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (napr. II. ÚS 52/99, III. ÚS 127/03).

C. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v namietanom konaní došlo k zbytočným preťahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Okresný súd bol vo veci nečinný bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, od 2. júla 2004, keď sťažovateľ predložil podklady na účely rozhodnutia o oslobodení od súdnych poplatkov a ustanovení právneho zástupcu, do 31. mája 2005, keď opätovne vyzval sťažovateľa na predloženie uvedených podkladov, t. j. takmer 11 mesiacov.

Dňa 31. mája 2005 vyzval okresný súd sťažovateľa na predloženie podkladov na účely rozhodnutia o žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie právneho zástupcu, sťažovateľ výzvu nesplnil, okresný súd však ďalšiu výzvu realizoval až po uplynutí siedmich mesiacov (4. januára 2006). Okresný súd mal podľa názoru ústavného súdu reagovať na situáciu skôr a adresovať ďalšiu výzvu po uplynutí maximálne jedného mesiaca. Vzhľadom na uvedené ústavný súd v tomto období vyhodnotil ako obdobie nečinnosti dobu 6 mesiacov.

Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu (spolu jeden rok a 5 mesiacov) nesvedčia o tom, že by okresný súd organizoval svoj procesný postup v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 143/97 v súlade s § 6 a § 100 OSP tak, aby bol čo najskôr odstránený stav právnej neistoty účastníkov konania, pokiaľ ide o práva, ktorých sa žaloba týkala.

Za neefektívny považuje ústavný súd postup okresného súdu, keď po nepochybnom zásielky (uznesenie z 28. marca 2006) odporkyňou v 2. rade na úkor ďalšieho procesného postupu vyvíjal aktivity smerujúce k doručeniu zásielky aj napriek jasne stanovenej fikcii doručenia podľa ustanovení § 46, resp. § 47 OSP.

Ústavný súd posúdil uvedené obdobia nečinnosti a neefektívnu činnosť okresného súdu ako zbytočné prietahy v konaní, v dôsledku ktorých došlo v označenom konaní k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ku konaniu vedenému na okresnom súde pod sp. zn. 18 C 76/02

A. Predmetom označeného konania vedeného pred okresným súdom je rovnako ako v predchádzajúcich konaniach návrh na plnenie, ktorým sa navrhovateľ proti sťažovateľovi a odporkyňi v 2. rade domáha zaplataenia pohľadávky z titulu nedoplatkov na úhradách za plnenia poskytované s užívaním bytu za obdobie od 1. decembra 1999 do 30. septembra 2001.

Predmetnú vec, obdobne ako v predchádzajúcich prípadoch, nemožno považovať za skutkovo alebo právne zložitú.

B. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania čiastočne prispelo k jeho predĺženiu v dôsledku jeho opakovaných žiadostí o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie právneho zástupcu, keď navyše sťažovateľ proti zamietavým rozhodnutiam okresného súdu uplatňoval aj opravné prostriedky (žiadosť zo 17. júna 2002 o oslobodenie od súdnych poplatkov, žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu z 10. marca 2004, z 3. júna 2004 a 3. februára 2005). V rámci realizácie svojich procesných práv sťažovateľ uplatnil aj

námietku zaujatosti konajúceho sudcu, v dôsledku čoho došlo k odročeniu pojednávania (pojednávanie konané 10. apríla 2006).

V posudzovanom konaní ústavný súd prihliadal na skutočnosť, že opravným prostriedkom proti zamietavým rozhodnutiam okresného súdu o žiadostiach o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie právneho zástupcu krajský súd ani v jednom prípade nevyhovel, rovnako nadriadený súd nevyhovel ani vznesenej námietke zaujatosti. Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že predĺženie posudzovaného konania v dôsledku realizácie procesných práv sťažovateľa v popísaných prípadoch nemožno v rámci posúdenia otázky porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy pričítať na ťarchu okresného súdu.

Na vrub sťažovateľovi treba pripísať skutočnosť, že sťažovateľ na adrese svojho trvalého pobytu trikrát neprebral zásielky okresného súdu (predvolanie na pojednávanie), v dôsledku čoho došlo v dvoch prípadoch k odročeniu pojednávania z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa (pojednávania konané 16. júna 2003 a 29. septembra 2003).

C. Postup okresného súdu relatívne plynulo smeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty účastníkov konania s výnimkou dvoch zistených období nečinnosti v celkovom trvaní 12 mesiacov.

Ide o obdobie od 14. októbra 2003, keď okresný súd uznesením rozhodol o nepripustení zastúpenia sťažovateľa a odporkyne v 2. rade ich právny zástupcom, do 3. júna 2004, keď zamietol žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu (nečinnosť 7 mesiacov). V uvedenom období okresný súd v podstate nevykonal žiaden obsahovo relevantný procesný úkon bez toho, aby mu v tom bránila zákonná prekážka. Pojednávanie konané 22. marca 2004 bolo totiž odročené na neurčito z dôvodu „*neprítomnosti zákonnej sudkyne*“, teda z dôvodu pripísaného na vrub okresnému súdu. Rovnako bolo odročené pojednávanie konané 2. júna 2004, a to za účelom rozhodnutia o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu, ktorá však bola doručená okresnému súdu v značnom časovom predstihu už 10. marca 2004, čo umožňovalo okresnému súdu rozhodnúť o tejto žiadosti ešte pred konaním tohto pojednávania.

Ďalším zisteným obdobím nečinnosti okresného súdu v trvaní takmer 5 mesiacov bolo obdobie od 3. novembra 2005, keď bol okresnému súdu nadriadeným súdom vrátený spisový materiál, do 10. apríla 2006, keď okresný súd uskutočnil pojednávanie, v ktorom nevykonával žiaden procesný úkon bez toho, aby mu v tom bránila nejaká zákonná prekážka.

Uvedené obdobia nečinnosti sa podpísali na zbytočných priet'ahoch v konaní, v dôsledku ktorých došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. S'ťažovateľ sa v s'ťažnosti domáhal, aby ústavný súd uplatnil tento prostriedok nápravy porušenia jeho základných práv len vo vzťahu ku konaniu sp. zn. 15 C 89/98.

Pretože ústavný súd zistil, že nečinnosťou okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 13 C 143/97, sp. zn. 15 C 89/98 a sp. zn. 18 C 76/02 došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a v čase rozhodovania ústavného súdu tieto konania neboli právoplatne skončené, prikázal okresnému súdu, aby v uvedených veciach konal bez zbytočných priet'ahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza s'ťažovateľ (2. bod výroku nálezu).

S'ťažovateľ vo svojej s'ťažnosti žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 100 000 Sk za každé namietané konanie, teda v celkovej sume 300 000 Sk.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde má primerané finančné zadosťučinenie povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľa, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľovi sumu 70 000 Sk. Vo zvyšnej časti ústavný súd návrhu na finančné zadosťučinenie nevyhovel.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal na okolnosti uvedeného prípadu, ktoré mohli mať vplyv na závažnosť nemajetkovej ujmy sťažovateľa, predovšetkým na mieru porušenia základného práva sťažovateľa okresným súdom s ohľadom na skutkovú a právnu zložitost' veci, podiel sťažovateľa na predĺžení konania, dĺžku, povahu a dôvody zbytočných priet'ahov spôsobených okresným súdom, ako aj závažnosť predmetu konania pre sťažovateľa (III. ÚS 173/03). Vo vzťahu ku konaniam vedeným pod sp. zn. 13 C 143/97 a sp. zn. 15 C 89/98 zohľadnil ústavný súd aj skutočnosť, že k zbytočným priet'ahom v postupe okresného súdu v posudzovaných konaniach došlo opakovane po tom, čo ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 192/02 z 10. decembra 2003 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaniach sp. zn. 13 C 143/97 a sp. zn. 15 C 89/98 a prikázal mu konať bez zbytočných priet'ahov.

IV.

Ústavný súd rozhodol napokon aj o úhrade trov konania. Právny zástupca sťažovateľa uplatnil trovy právneho zastúpenia v celkovej sume 10 101 Sk, a to za 3 úkony právnych služieb vykonaných v roku 2008 (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej

porady s klientom, písomné podanie ústavnému súdu z 19. mája 2008, vyjadrenie k stanovisku okresného súdu z 12. augusta 2008).

Pri určení výšky náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, v zásade nie je oceneľný peniazmi (III. ÚS 34/03). Ústavný súd akceptoval v súvislosti s účelným poskytovaním právnej pomoci sťažovateľovi v danej veci dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a písomné podanie ústavnému súdu z 19. mája 2008). Podanie právneho zástupcu z 12. augusta 2008 (vyjadrenie k stanovisku okresného súdu) nepovažoval ústavný súd za také, ktoré by zásadnejším spôsobom prispelo k objasneniu veci. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2008 v konaní pred ústavným súdom predstavuje sumu 3 176 Sk (základom pre výpočet je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2007 vo výške 19 056 Sk) a hodnota režijného paušálu je 190 Sk.

Za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2008 patrí právnenému zástupcovi sťažovateľa odmena v sume 6 352 Sk, ako aj dvakrát hodnota paušálnej náhrady hotových výdavkov spolu v sume 380 Sk. Trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkom sumu 6 732 Sk.

Keďže ústavný súd po splnení podmienok ustanovil sťažovateľovi právneho zástupcu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, uložil Kancelárii ústavného súdu uhradiť ustanovenému právnenému zástupcovi trovy právneho zastúpenia v sume 6 732 Sk (4. bod výroku nálezu).

Podľa ustanovenia § 31a zákona o ústavnom súde sa na konanie pred ústavným súdom použijú primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Podľa § 148 ods. 1 OSP štát má podľa výsledkov konania proti účastníkom právo na náhradu trov konania,

ktoré platil, pokiaľ u nich nie sú predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov. Vzhľadom na uvedené ústavný súd zároveň uložil okresnému súdu povinnosť uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia na účet Kancelárie ústavného súdu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (5. bod výroku nálezu).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. októbra 2008